UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Tempo. resti. in integ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

De vxoribus militum, & eorum, qui Reipublicæ cauſa abſunt. Rub.LII.

LEX I.

TEmporalibus. Mulieres abſentes cū ſuis viris, reſtituūtur, vt ſui viri, hoc dicit hec lex ꝛ ſequens, q2 totus iſte tit. idem dicit.

LEX II.

ETſi que. Hec lex eſt difficilis, ꝛ habet plures lect. Breuiter dicit, quod mulier debet reſtituere pretium ad hoc vt poſſit recuperare rem. contra, ff. de rei ven. l. emptor. ꝛ qd ibi no. Gl. huius timore legitur hanc legē pluribus modis. Uno modo qd pretium hic reddatur ab ipſo venditore, non a muliere. Alio modo qd reddatur ab ipſa muliere, ꝛ tunc oportet te intelligere qd pretiū fuit in eius vtilitatem conuerſum, vt not. in d. l. empto2. ſed tunc eſt videndum quomodo fuit facta hec venditio, quod pretium verteretur in vtilitatem mulieris. Dicunt quidam, qd procurator generalis mulieris vendidit rem eius fraudulöſe pro modico pretio, ꝙ conuertit in vtilitatē mulieris. Et ita intelligunt hanc l. ꝛ vide glo. ſuper verbo. pretio. innuit hec gl. ſecundū hanc lec. qd procurator generalis vendidit doloſe, non tranſit rei dominium, niſi ſecuta vſucapione, ꝛ preſcriptione, vt hic in tex. in fin. quod etiā tex. tenet alibi in l. ij. §. ſi procurator. ff. pro emp. Sed contra hanc videtur ſ. titu. proxi. l. que a patre, vbi reſtitutio non conceditur aduerſus cōtractum. Solu. Ibi fuit cōtractus celebratus ab ipſo abſente, hic ab eius procuratore. Alij legunt hanc legem qd hec venditio fuit facta a creditore mulieris, ꝛ eſt ſatis bona. Alij dicunt tres eſſe caſus, aut venditio fuit facta bona fide, aut mala fide, que pōt probari, aut mala fide que non poteſt probari, iſto tertio caſu loquitur hec lex. Sed iſtud eſt truffa, q2 mala fides, que non poteſt probari, eſt perinde ac ſi non eſſet, vt l. duo ſunt Titij. de teſta. tut. Tene ergo vnam dictarum precedentium, quam vis.

De temp. in integ. reſti. tam mino. &c. Rub. LIII.

LEX I.

IN his. Quando vna cauſa petende reſtitutionis ſuccedit poſt aliam, tempus petende reſtitutionis nō currit. h. d. ¶ Opp. ꝛ videtur ꝙ hec lex ſit ſuperflua per tres ſequētes. Sol. Non eſt verū, nam hic loquitur quādo vna cauſa reſtitutionis ſuccedit poſt aliā, in eadem perſona. lex ſequens loquitur quando vna ſuccedit poſt aliā in diuerſis perſonis. in alijs duabus videbitis differentiam, vt j. dicam. ¶ Opp. ſecundo, hic dicitur, ꝙ tempore abſentie poteſt reſtitutio impetrari. Iſtud videtur continere repugnantiā, q2 ſic abſens non poteſt eſſe in iudicio. Solu. Intellige qd per procuratorem poteſt. ¶ Opp. abſenti cauſa Reipublice currunt tempora, vt ſ. ti. ij. per totum. Sed hic dicitur, ꝙ ipſo iure non currit, quare male. Solu. dicunt quidam quod hic currit ipſo iure, ſed reſtituitur, ꝛ ſic dabitur reſtitutio, vt poſſit impetrare reſtitutionem. non obſtante curſu temporis. Gloſſ. hoc reprehendit, ꝛ bene, q2 eſt ſpeciale in tempore, reſtitutionis, cauſa vitandi circuitum, vt minori vel abſenti non currat, ꝛ ita debetis intelligere materiam hanc. ¶ Item oppoſi. quod tempus petendi reſtitutionem in integr. eſt continuum, vt j. eodem l. fin. ergo currit in abſentia. Sol. Non eſt continuum quo ad omnia, quia tempora minoris etatis, ꝛ abſentie ſubducuntur.

LEX II.

SI intra legitimum. Si minor ſuccedit maiori cauſa militie abſenti toto tempore minoris etatis tempus petēde reſtitutionis non currit. hoc dicit.

LEX III.

SI intra annos. Iſta lex poteſt ſummari vt precedens, ꝛ quero, in quo differt hec lex a prima. Certe in hac lege ponitur de minore qui eſt adhuc intra tempus reſtitutionis, de quo ibi nō dicitur. Ponitur etiam hic de minore, qui minor effectus eſt miles, ꝛ in hoc concordat cum illa, ꝛc.

LEX IIII.

EX perſona. Quādo vna cā reſtitutionis ſuccedit poſt aliam, tunc tempus non currit in eadem perſona, ꝛ heredibus prodeſt. h. d.

LEX V.

1 ☞ Tempus petende reſtit. in integ. quanto tempore duret.
2 Minor ſuccedens maiori quando reſtituatur.
3 Maior ſuccedens minori an reſtituatur.
4 Hereditate iacente tempus petende reſtitutionis quando currat.

ETſi que. Iſta eſt bona lec. In minori etate nō currit tempus petende reſtitutionis, ſed ſuperueniente maiori in eius perſona, vel in perſona ſucceſ-
1 ſoris incipit currere. ¶ † No. principium huius legis, in quo eſt dare vnū caſum, ꝙ tēpus petēde reſtitutionis durat quin-
2 que annis. Alij caſus ſunt clari. ¶ † Circa hāc legē queritur, quādo minor ſuccedit maiori, quando aliquod tempus reſiduū ei currere incipiat. Gl. de hoc diſputat, quod fuerūt opin. tene illā quod currat perfecta etate, ne alias eſſet dare quod minor reſtitueretur
3 ad reſtituēdū, vt habuiſtis ſ. eo. l. j. ꝛ hic. ¶ † Quero ſecūdo, quid ſi maior ſuccedat minori. Iſte caſus non eſt in tex. Ratio, q2 eſt indubitabilis. Dicit gloſ. ego circa iſtum caſum facio dubium, nam
4 † quando maior ſuccedit minori, tempora nō currunt iacente hereditate, vt hic, ꝛ in fi. poteſt eſſe ratio, quia hereditas iacens repreſentat perſonam defuncti, vt l. hereditas. de acq. re. do. ꝛ l. mortuo. de fideiuſ. ſed defuncto nō curreret tempus ſi viueret, quia minor erat. ergo ꝛc. Sed quando maior ſuccedit maiori eſt dubium an iacente hereditate currant tēpora? Et videtur quod ſic, vt l. ceptam. de vſucap. ꝛ l. nūquam. §. vacuam. Preterea, ceſſat ratio, que eſt in fine huius legis, nam hereditas iacens hoc caſu non repreſentat perſonam minoris ſed maioris, ergo debet tempus currere. Dico
a quod iacente hereditate [a] tale tempus nō currat, nam tempus neceſſarie ꝛ iuſte abſentie, de medio ſubducit, vt j. eo l. fi. circa fi. Sed
5 iuſta, ꝛ neceſſaria abſentia eſt mors, ergo ꝛc. Ita debes intelligere hanc materiam, niſi poneres ꝙ heres inſtitutus fraude ꝛ dolo, aditionem differret. argu. l. cum Sillanianum. j. de his quib. vt indig. ꝛc.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Hereditate. An hereditate iacēte currat preſcriptio, ꝛ caſu quo currat, an detur reſtitutio, vide Alex. conſil. iij. vol. ij. ꝛ lxxxiij. ad finem vol. ij. Bal. conſi. xlviij. in j. parte.

AVTHENT.

SI minor. Iſta aut. ponit quedam ſpecialia in iſta materia. ¶ Opp. quod in minori etate non currit tēpus petende reſtitutionis, vt ſ. eo. l. j. ꝛ in hac l. C. Sol. Speciale eſt hic, ꝛ in aut. iſta ponuntur ſex vel ſeptē ſpecialia, vt gl. tua dicit quam vide. Circa iſtam aut. quero, dicitur hic a tempore nuptiarum, ſcilicet, contractarum. Et ex hoc ſequitur quod vſque ad xxxvij. annum poſſet differri. Gl. reprehendit. Dic vt habes in ea.

LEX VI.

1 ☞ Tempus inſtantie ex cauſa legitima prorogatur.
2 Actor poteſt vti dilatione, que datur reo, ꝛ econtra.
5 Si reus vult renūciare dilationi ſibi date, an actor poterit illa vti, ꝛ ſic renunciari poſſit in eius preiudicium.
6 Dilatio eſt reciproca, inter reum ꝛ actorem.
7 Si minor reſtituitur vt poſſit teſtes iterum producere, ita ꝛ eius aduerſarius poterit.

a **PEtende.** [a] Hec eſt no. ꝛ ſing. lex, breuiter dicit. Si petitur dilatio, que tempus inſtātie non excedit, tam actori quam reo cōceditur, quod ſi excedat, non actori, ſed reo conceditur. Poterit tamen
* actor vti dilatione * reo conceſſa. h. d. in ſumma. Ad euidētiam huius legis ſcias quod olim erat annus vtilis ad petendam, ꝛ ſinendam reſtitutionem, hodie eſt quadriennium cōtinuum, vt j. eo. l. fi.
1 ¶ † No. quod tempus inſtantie ex legitima cauſa poteſt proroga-
2 ri. ¶ † Secūdo no. quod actor poteſt vti dilatione, que datur reo. Idem puto econuerſo. l. vlti. j. de fru. ꝛ lit. expen. ¶ Opp. ſ. l. proxi.
3 Sol. Illa intelligitur ſecundum iſtam, vt j. videbitis. ¶ † Quero, quid ſi actor dedit libellū circa principium quadriēnij, ꝛ tantū fuit diſputatū ſuper libello, ꝛ ſuper legitimatione perſone, quod modicum ſupereſt ad probationes faciendas, an actori debebit dari dilatio que tempus excedat? tex. videtur hic velle ꝙ non ſimpliciter. Dicit enim actori denegari. Hoc etiā videt velle gl. que dicit duo ſufficere. Primū, vt denegetur, ſecundū quod in confinio petatur, ꝛ tempus tranſcendat. Ita dicit gl. ſuper verbo, quippe, ſed hic ſunt duo. ergo, ꝛc. communiter determinatur cōtrarium, per rationem que hic ponitur in tex. Ratio, quia quando actori denegatur, eſt propter negligentiam ſuam, quia eſt in arbitrio eius quādo agat. Si igitur ceſſat iſta ratio. ceſſabit iſta lex. Et ſic ſi in actore eſſet eadem ratio que in reo, eſſet idem ius. Pro hoc videtur tex. in l. quin
4 quaginta. ꝛ l. ſi cum ipſe. de excuſat. tutor. ¶ † Quero vtrum hoc idem ſit in tempore inſtantie cauſe principalis. Reſpond. breuiter quod non, vt l. properandum. de iudicijs quaſi per totam legem, ꝛ maxime in §. fina. Ratio differentie eſt, quia hic perempta inſtantia, perit inſtantia ꝛ cauſa, ſed in cauſa principali perempta inſtantia remanet ius primum. vt poſſit eam de nouo inchoare. Si
5 mile vidiſtis in cauſa appellationis. ꝛ idem j. de temporibus ap-

c pella.auth.ſi appellatione. ¶ †Quero.dicitur hic, qđ actoꝛ[b] po-
b teſt vti dilatione conceſſa reo.quid ſi reus vult renunciare dilatio
ni ſibi date.an actoꝛ poterit ea vti? Doctoꝛ.dicunt hic ꝙ ſic, per l.
ſi poſt moꝛtē.§.fi.ff.de contratab. Non obſtat.ff.de mino.l.ſi iudex
circumuento.qꝛ ibi loquitur in beneficio reſtitutionis,ꝙ eſt de iure
ſpeciali,qđ facilius tollitur quam ius cōmune ſecundum eos. Ja.
de Are.vt colligitur ex dictis ſuis in d.l.ſi poſt moꝛtem.dicit con-
tra quod quādo aliquis habet priuilegium a me,ſi quidē vult vti
contra me,inuito me non pōt,vt d.l.ſi iudex circunuēto.⁊ l.amiciſ-
ſimos.ff.de excu.tuto. Sed ſi vult vti contra alium,pōt me inuitō,
vt d.l.ſi poſt moꝛtē.ita in propoſito,ſi actoꝛ habet iſtud ius ex per
ſona rei,non poteſt vti contra ipſum reum eo inuito. vt d.l.ami-
ciſſimos.⁊ d.l.ſi iudex circunuēto. Contra hoc facit ꝭ.de fruc.⁊ lit.
expen.l.fin. Solu. Ibi aduerſarius volebat vti priuilegio, merito.
alius vtitur cōtra eum,ſed queſtio noſtra preſupponit,quādo ſuo
beneficio,hoc eſt,ſue dilationi volebat renūciare,predicta vera re
integra, nā re non integra,poſtquā foꝛte actoꝛ declarat articulos
ad pꝛobandum,vel fecerat citari teſtes ad examinandū, tunc non
6 eſt locus penitētie,vt l.ſi pecuniā.ff.de cōd.ob cau. ¶ †Et per hāc
legem dicimus,ꝙ licet reo cōcedatur vna dilatio plus quā actoꝛi,
c vt l.in pecuniarijs.ff.de fe.tamen actoꝛ[c] poterit vti ea per hāc legē.
7 ¶ †Item per hanc legem dicunt quidam,qđ quando minoꝛ reſti
tuitur poſt teſtium pꝛeſentationem,vt poſſit iterum teſtes pꝛodu-
cere.ꝙ illa reſtitutione poterit vti aduerſarius ſuus,⁊ iterum pꝛo
ducere teſtes,quod tamen examina latius,vt dixi in l.j.§.nuncia-
tio.de oper.noui nun.

ADDITIONES.

a AND.BAR. ¶ Petende. Uide iſtam legem declaratā per Inn.
⁊ alios in c.de cauſis.de offi.dele.[b] P A V. P. ¶ Petende.iſtam re-
gulam ꝙ dilatio facta reo fiat communis actoꝛi,limita non proce
dere quando actoꝛ ſemel renūciaſſet pꝛobationib.textus eſt quem
ponderat Ang.in §.qꝛ vero.in auth.de teſti,vide Fel.in c.de teſti.
in ij.no.extra de teſti.⁊ ad finē. Ibi etiaꝫ de alia limitatione. Itē vi
de ad iſtam regulam id ꝙ dicit Are.in l.ſed ſi de ſua.de acq.here.
voluit ꝙ ſicut data reo dilatione,pōt ⁊ actoꝛ pꝛobare,idem erit ſi
reus non petat dilationem ad pꝛobandum,ſed opponat aliquā ex
ceptionē,que pꝛobet ex iuris pꝛeſumptione,qꝛ poterit actoꝛ licet
excluſus a pꝛobando pꝛobare cōtra talem exceptionē,vt per eum.
☞ ¶ Pꝛo concoꝛdia aduerte ꝙ dilatio tertia,quando petitur in
criminalib⁹ ⁊ eſt cōceſſa reo,pōt accuſatoꝛ inuito reo ea vti. Bar.
in l.ſi poſt moꝛtem.§.fi.ff.de contratab.contrarium tenere allega-
tur hic in hac l.petende.⁊ in l.ſi iudex circunuēto.ff.de min. Tu dic
in d.l.ſi iudex. Bar.foꝛmat q.ſed non decidit.in hac vero l.petēde.
poteſt intelligi ſecundum diſtinctionem hic poſitam,ſcilicet,an re
integra,⁊ pꝛocedat negatiua ante re non integra ⁊ pꝛocedat qđ
dicitur in d.§.fi.vel etiam poſſet intelligi ſecundum diſt. Bar.in d.
§.fi.an dilatio fuerit data ad petitionem rei vel non, dic vt ibi per
eum. Adde ad do. Iaſ.in l.ſi arrogatoꝛ.ff.de adop.qui relatis opi.
dicit iſtam eſſe communem ſententiam.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Uti dilatione. Iſtud limitat Bart.in
l.j.§.nuntiatio.in fi.ff.de noui oper.nuntiat.

b P.PAV.P. ¶ Quod actoꝛ. Contrarium tenet Bal. Pau.de Caſt.
⁊ Mod.hic,⁊ Bal.in l.ſi arrogatoꝛ.de adop.vbi etiam gl.⁊ Bar.
Limita tamen iſtud pꝛocedere in dilatione conceſſa de iure com-
muni,ſecus ſi ſpeciali fauoꝛe puta minoꝛi. Bal.in l.poſtquā liti.C.
de pactis reſpondens ad l.ſi arrogatoꝛ.

c POMA. ¶ Tamen actoꝛ.vide,⁊ limita vt colligitur ex dictis per
Iaſ.poſt alios in l.admonēdi.in ij.gl.tertio intellectu in ver.tu au
tem ſubtilius potes elicere ex verbis.ff.de iureiu.⁊ vide Bal.in c.
ſi autem.de reſcript.

LEX VII.

2 ☞ Ex diuerſitate locoꝛum non debet induci diuerſitas iuris,in
nume.7.
3 Tempus minoꝛis etatis,⁊ abſentie,ſubducitur de quadriennio.
4 Minoꝛ quando reſtituatur in his,que facit intra quadriennium.
5 Tempus petende reſtitutionis,an ſit continuum.
6 Tempus redhibitoꝛie,vel quanto minoꝛis,an dicatur vtile vel cō
tinuum.
8 Tempus reſtitutionis quotuplex ſit,⁊ an ſit vniforme.
9 Tempus petende reſtitutionis,quando ſit quadrienniū,⁊ quan-
do biennium.
10 Pꝛeſcriptio ſi incipit a minoꝛi etate,⁊ completur in maioꝛi,tem-
pus reſtitutionis petende,quando incipiat currere,⁊ an detur re-
ſtitutio.

a **SUperuacuam.**[a] Hec eſt bona lex. Pꝛo an
no vtili datur hodie qua-
* driennū[*] continuum.de quo minoꝛ etas,⁊ iuſta abſentia
1 excipientur.h.d. ¶ Not.qđ Italia dicitur pꝛouincia.tamen ſtri-
2 ctius accipitur,vt videbitis in l.fi.ꝭ.de pꝛeſcr.long.temp. ¶ Se-
cundo no.quod ex diuerſitate locoꝛuꝫ nō debet induci diuerſitas
3 iuris. ¶ †Tertio no.quod tempus minoꝛis etatis, ⁊ abſentie,ſub-
ducitur de quadriennio. ¶ Oppo.quod illud quadriennium non
ſit pꝛiuilegiatum,vt l.doli exceptio.ver.diuerſum.ff.de noua. Sol.
Dicit gl.fateoꝛ quod nō eſt pꝛiuilegiatum,ſed pꝛiuilegiate rei da-
4 tum. Uide gl.ſuper verbo,continuum. ¶ †No.ex hac[b] glo.quod in
b his que minoꝛ facit intra quadriennium non poteſt petere reſtitu-
tionem in integ.vt d.§.diuerſum. Fallit in l.fin.de repu.her.⁊ ibi eſt
ſingularis caſus,in quo no.quod minoꝛ reſtituitur in his que facit
in quadriennio,poſt perfectam etatem. ¶ Opp.ſecundo quandō
c tempus[c] eſt continuum currit omni tempoꝛe, vt l.j.ff.de diuerſi.⁊
temp.pꝛeſc.ſed hic in pꝛin.dicitur quod eſt tempus cōtinuum, In
fi.dicit,quod non currit tempoꝛe minoꝛis etatis,vel abſentie,qua-
re male? ¶ Hui⁹ timoꝛe facta eſt hic additio,que eſt j.gl.mag. que
5 gl.eſt ſatis clara. †Et dicit breuiter tempus reſtitutio.petende non
eſt continuum quoad omnia,ſed quoad quid. Et iſtam eandem gl.
habetis de diuer.⁊ temp.pꝛeſcr.in rub.⁊ l.j. Gl. dicit hic aliqua de
6 quibus alibi dubitatur,†ſcilicet an tempus redhibitoꝛie,vel quan
to minoꝛis ſit vtile vel continuum. Et vide gl.quia in d.l.j.cum ſeq.
⁊ in l.annus.de calum.ſunt gl.contrarie. Gl.tangit iſtud in rub.de
diuer.⁊ temp.pꝛeſcr.⁊ ibi dixi. ⁊ examinatur in l.cum ſex.ff.de edil.
edi. ¶ Oppo.⁊ videtur ꝙ ex diuerſitate locoꝛum inducatur diuer
ſitas iuris,vt ff.de eo quod certo loco.l.ideo.de offi.pꝛoconſ.l.j.⁊ ij.
7 †Gl.non ſoluit. Dicas ꝙ quandoqꝫ ex diuerſitate locorum indu-
citur diuerſitas rationis,⁊ tunc inducitur diuerſitas iuris, vt l.j.ꝭ.
de dila.l.pꝛetia.ff.ad l.Fal.⁊ l.fi.ꝭ.de teſta.⁊ ꝭ.qui num.lib.l.j. Si ve-
ro non inducitur diuerſitas rationis , non debet induci diuerſitas
iuris,vt hic. ¶ Opp.ſ.eo.ti.aut.ſi minoꝛ. Sol. Ibi eſt caſus ſpecia
lis. ¶ Opp.ff.ex quib.cau.ma.l.ſed ⁊ ſi per pꝛetoꝛem.§.ſi ferie.⁊ §.
quoties. Gl.huius timoꝛe loquitur hic multū inuolute ſuper ver-
bo,continuatio,⁊ in hoc ſunt multe opin.quas tamen examinabo
tibi tantum,ꝙ eas clare habebis. Debes ſcire,⁊ hic aduerte,quia
8 ſubtilis paſſus eſt, †quod duplex eſt tempus. Pꝛimū eſt tempus,
ad quod quis petit ſe reſtitui. Secundum eſt tempus, intra quod
quis petit ſe reſtitui. Pꝛimum eſt vnifoꝛme, quia ad tantum tem-
pus quis petit ſe reſtitui,in quanto tempoꝛe fuit leſus.⁊ nō vltra,
vt ſ.tit.ij.l.quod tempoꝛe. Secūdum tempus eſt.intra quod illud,
etiam eſt duplex. Nam quoddam eſt tempus,intra quod debet re-
ſtitutio poſtulari,⁊ terminari.quoddam eſt,intra quod debet pꝛo-
poni. Pꝛimū eſt ſemper vnifoꝛme,quia debet terminari intra qua
driennium cōtinuū,vt hic,fallit in caſibus,vt ſ.l.pꝛoxi.⁊ aut.ſi mi-
noꝛ. Secundum tempus intra quod debet pꝛoponi , ⁊ in hoc ſunt
opin.etiam. Ueritas eſt hec quod ſi quidem aliquis leditur ex con
tractu, vel ſententia tempus pꝛoponende reſtitutionis eſt vnifoꝛ-
me,ſcilicet,quadriēnium,vt hac l. Si vero leditur ex curſu tempo-
ris,ſi quidem tempus leſionis eſt plus quam quadriennium,idem
poteſt pꝛoponi, vt hac l. Si vero tantum tempus quo eſt leſio,eſt
minus quadriennio , tunc debet de neceſſitate pꝛoponi reſtitutio
intra tātum tempus,quantū eſt illud tempus leſionis,⁊ non vltra,
vt d.l.ſed ⁊ ſi per pꝛetoꝛē.§.ſi ferie.⁊ §.quoties.no.in l. interdum.ff.
de mino.licet quidam alij dixerint contrariū. Et per hoc apparet
quod ſi aliquis eſt leſus in x.diebus,qui dantur ad appellādum,fi-
nita etate,minoꝛ debet reſtitutionē pꝛoponere intra x.dies,que ta
men pꝛopoſita poſſet durare quatuoꝛ annis. Et idem ſi aliquis eſt
leſus in vna die, finita etate,vel abſentia , deberet in die pꝛopone-
re,que poſſet quatuoꝛ annis durare,vt ſ.dixi. Ita tenet gl.expꝛeſſe
in l.diuus.ff.de in integ.reſti. Ratio huius eſt, qꝛ tempus negligē-
tie poſtquā ceſſat impedimentum,abſoꝛbet illud tempus quod de
bet reſtitui. Ita etiam ſentit hic gl.tua,quā vide ſuper verbo,cōti-
nuatio. Canoniſte tamen videtur aliter ſentire.vt de in integ.reſti.
c.j.in cle licet credam eos non bene dicere. ¶ Oppo.de l.fi.ꝭ.de an
na.except. Sol. Fallit hic,quia per litis conteſtatio.actio non per-
9 petuatur. ¶ †Item opp.⁊ videtur quod nō ſit quadriennium, ſed
biennium.ſ.de dolo.l.fi. Solu.in reſtitutionibus que petuntur per
officium iudicis,ſemper eſt quadrienniū,vt hic,in illis que petun-
tur iure actionis,ſunt cōſtituta alia tempoꝛa, vt ſ.de dolo.l.fi.⁊ ſ.
quod me.cau.l.ſi per vim,vel metum. ¶ Item opp.de l.intra vtile.
ff.de mino. Sol.ibi non pꝛoꝛogatur tempus. pꝛopter malitiam ad
uerſarij appellātis. ¶ Opp.ſ.l.pꝛoxi. Sol. Iſta determinatur per
10 illā. ¶ †Queritur quid ſi pꝛeſcriptio fuit incepta in minoꝛi etate,
completa in maioꝛi,quando incipit currere tempus petende reſti-
tutionis. Quidam dicunt,quod tūc reſtitutio non habet locū. Si-
cut dicimus quando pꝛeſcriptio completur abſente reuerſo,vt in
diſtis ſ.tit.ij.l.quod tempoꝛe.ſecundum quoꝛundam opinio. Sed
poſito quod reſtitutio habeat locum ſecundum opin. noſtrarū gl.
⁊ veram,quero quando incipit. Gloſ.hic dicit quod pꝛeſcriptione
finita,non ante,licet quidam contradicant. Uide glo.ſuper verbo,
illuxerit. Gloſſ.examinat latius iſtum paſſum. Inſtitut.de actio.§.
rurſus. ⁊ l.ab hoſtibus.§. ſed quod ſimpliciter.ff. ex quibus cauſis
maioꝛes.⁊ finaliter videtur iſtud idem tenere , quod a tempoꝛe le-
ſionis complete,perfecte incipit currere. Contra iſtam opi.eſt ff.de
dolo

⁊ olo.l.j.§.idem Pomponius.vbi dicitur quod actio de dolo exclu
ditur per aliam actionē,que competit,⁊ ita videtur, quod hec re
ſtitutio extinguatur per aliam actionem,quam habuit de iure cō
muni reuerſus ante vſucapionem completam,ſed forte aliud eſt in
actione de dolo,que eſt magis odioſa,quam iſta reſtitutio,vt ꝺ.l.j.
⁊ ſeq.Putarem pro modo ſalua meliori deliberatione,quod ſi qui
dem ad complendam vſucapionem, ſeu preſcriptionem ſupererat
tantum tempus,quantum eſt quadriennium,vel plus,quod reſti
tutio extinguitur.ratio,quia ſicut quadriēnium extingueret bene
ficium reſtitutionis iam competens,multo magis impedit naſcitu
rum,vt l.patre furioſo.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.Dicam alibi
plenius de iſto paſſu. ¶ Vltimo querit gl.an quod hic dicitur de
quadriennio habeat locum etiam in actione reſciſſoria,ſicut in offi
cio iudicis reſcindenti.Dicam vobis ī.ti.j.l.ſi.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Superuacuam. No.circa iſtam materiam quod ſi
aliqua leſio obuenerit minori in iſto quadriennio,non daretur re
ſtitutio.Vide Alex.conſi.xxj.in prin.Item no.quod iſtud quadriē
nium a ſui principio eſt vtile,adeo quod non currit niſi a tempore
ſcientie leſionis.vide Alex.in conſi.j.in iiij.volu.in conſi.lxxj.ad fin.
Item no.quod iſtud quadriennium in eccleſia non currit durante
prelatura illius,qui damnoſum contractum fecit.Vide Alex.cōſi.
viij.ad fi.in iij.vol.Item quod non currat ignoranti, vide Alexan.
conſi.lxxiiij.⁊ conſi.iiij.in ij.vol.⁊ conſi.ccxxxj.⁊ conſi.cccxij. ad fin.
vide etiam de materia do.Franc.conſi.xv.ad fi.Item an poſt iſtud
quadriennium eccleſia reſtituatur vide Rom.conſ.cxxiij.Item an
eccleſia reſtituatur aduerſus preſcriptionem de equitate canonica
vide Bar.in trac.differentiarum inter.⁊c.in c.j.de preſc.quod qua
driennium eſt vtile a prin.Item quod petens reſtitutionē habeat
fundatam intentionem eo ipſo quod probat ſe fuiſſe minorem tem
pore contractus,licet non probaret ſe nunc eſſe in tēpore quadriē
nij,quod datur ad petendum reſtitutionem,vide Aret.in l.ſi te mi
norem.ꝯ.de in integ.reſtit.per illum ter.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Quadriēnium. Quando ⁊ quibus ca
ſibus non currat iſtud quadriennium,vide Fely.in c.j.de preſcrip.

b AND.BARB. ¶ No.ex hac. Adde l.doli exceptio.§.diuerſum.
ff.de noua.Fallit in caſu l.fi.in fi.ī.de repu.her.⁊ adde Bar. in l.ab
hoſtibus.§.ſed quod ſimpliciter.ff.ex quib.cauſ.maio. Vide glo.in
contra.in cle.j.de in integ.reſti.vide per omnes in c.cum ex literis.
de in integ.reſti.⁊ in d.clem.j.

c POMA. ¶ Quando tempus. Vide Alex.conſi.lxiiij.in iiij. volu.⁊
Fel.in c.j.de reſcr.vbi pulchre tangit de iſto quadriennio. ⁊ Alex.
conſi.lxxj.vol.j.⁊ lxxxiiij.eo.vol.⁊ Are.xv.Pan.in c. cum ex literis.
de reſti.in integ.⁊ Alex.conſi.iiij.vol.ij.in fi.vbi dicit quod hoc qua
driennium eſt vtile,⁊ ideo non currit ignoranti.Et idem dicit conſ.
lxxxiij.eo.vol.⁊ clxxix.in fi.eo.vol.ij.de quo etiam vide Iaſ.in §.rur
ſus.Inſtit.de act.⁊ vide etiam Alex.conſi.xxxj.in fin.vol.v.⁊ cxvj.⁊
lxxj.ad fi.eo.vol.v.⁊ Bal.conſ.ccxxxvj.in prima parte.⁊ xcij.eadem
parte.

Quibus ex cau.maio.in integ.reſti. Rubr. LIIII.

LEX I.

I propter. Legatio eſt iuſta cauſa abſen
tie vt reſtitutio cōcedatur.h.d.
¶ No.quod dixi in ſummario. ¶ No.quod qui pe
tit reſtitui aduerſus rem iudicatā,petit inſtauratio
nem iudicij,nō quod ſententia reformetur.ſed quod
de nouo iudicium agitetur. Simile in l.j.ꝯ. ſi aduer.
liber.Dixi in l.j.ꝯ.ſi aduerſus rem iudicatam.Item not.quod poſ
ſum dicere in libello,peto reſtitutionem reſtaurationis iudicij, vt
integre defenſionibus meis vtar,⁊ vide tex.qui format libellū, ⁊c.

LEX II.

Idcirco. Vincula[a] publica ſunt iuſta cauſa cō
cedendi reſtitutionis beneficium.h.d.
Gl.legit iſtam legem duobus modis.Vno modo quod ar
biter ponatur hic pro iudice ordinario,⁊ iſta bona.Alia quod po
natur pro arbitro compromiſſario iuris,⁊ iſta non eſt bona ſecun
dum iſta tempora.Ratio,quia ſententia arbitri non ligat.vt vide
bitis hic ī.ti.ij.l.j.Daretur ergo exceptio aduerſus petitionem,nō
quod reſtituatur ad aliud , tamen ſecundum iura hodierna, an ex
ſententia arbitri poſſit oriri actio,videbitis in l.cum antea.ī.tit.j.l.
ij.⁊ ſic poſſet procedere iſta lect.⁊c.

ADDITIO.

a ¶ Vincula, Adde ꝙ Pau.de Caſt.dicit,dum gl. loquitur de ſen
tentia lata contra exiſtentē in carceribus,quod Florentie fuit ma
gna differentia.per ea que dicit Bar.in l.is qui reus.de publ.iudi.
vnde dicit ipſe ꝙ bene eſt,vt citetur ad domum, ⁊ ſi nuncius refe
rat quod citauit , valeat ſententia, quia poteſt eſſe ignarus quod
fuit in carceribus, ſi vero referat quod citatus eſt in carceribus,
ſententia non valeat.

LEX III.

In contractibus. Oppo. maiores non
reſtituuntur aduer
ſus contractū,vt ꝯ.ti.iij.l.que a patre.no.ꝯ.tit.j.l.fi.in glo.
ſuper verbo,continuatio. Sol.quod hic nō loquitur de
reſtitutione in integ.ſed loquitur hic de offic.iudic.mercenario, ꝙ
actioni deſeruit.Et ita intelligit gl.tua hanc l. Tu vero poſſes in
telligere proprie,vt faciat ad titulum,quod maior reſtituitur in cō
tractibus celebratis,nō a ſe,ſed ab alio.puta a creditore ſuo vt l.ſi
cum militari.de reſti.mili.vel a ſuo procuratore,vt ꝯ.de vro.mili.in
l.ij.ſecundum vnam lect.lec.vel a iudice, ſi iudex proceſſit ad ven
ditionem arg.l.j.⁊ ij.de re mili.⁊ l.ignorare.⁊ quod ibi dixi. ¶ Sed
tenendo lec.gl.opp.licitum eſt contrahentibus ſe inuicem decipe
re,vt l.in cauſe.§.pe.ff.de min.ergo maioribus non ſubuenitur.Hu
ius timore gl.diſtinguit hic.dic vt in ea.

LEX IIII.

3 ☞ Reſtitutio in integ.an ⁊ quibus caſtris detur.
5 Eccleſia intra quantum tempus reſtituatur.
6 Reſpublica an vtatur iure pupillorum,vel iure adultorum.

Reſpublica. Nō eget ſummario, quia ſeipſam
ſummat.Querit gl.de qua Repu
1 blica loquitur hec lex? Reſpondet quod loquitur de Re
publica romanorum,vt l.cum qui vectigal.ff.de ver.ſig.ad Mace.
l.nihil.ſed tunc querit quid in alijs ciuitatibus? Gl.videtur dicere
ꝙ idem arg.ff.eo.l.legatis.⁊ l.ſed ⁊ ſi per pretorē.§.fi. licet ille leges
loquantur in legatis ciuitatis,nō in ipſis ciuitatib. Finaliter vide
tur tenere gl.ꝙ alie ciuitates reſtituuntur,arg.l. Rempu.ī. de iure
reipublice.lib.j.Quidam doc.Vltramon.tenent contrarium. Nam
ciuitas continetur appellatione Reip.improprie vt l.ſed ⁊ hi qui.
ff.de publi.Sed nos debemus legem intelligere ſecundū propriam
ſignificationē vt l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de exercito.ergo ⁊c. Quidā
alij doc.tenent opin.gl.quod ciuitates reſtituātur. ⁊ probatur per
hanc l.⁊ per l.Rempub.ī.de iure reipubl.que loquuntur generali
2 ter.† Preterea lex debet extendi per identitatem rationis.nō enim
eſt aliud mens legis quam ratio.vt vidiſtis in l.non dubiū.ꝯ.de le
gi.ſed eadem eſt ratio in qualibet ciuitate,que eſt in repub.Roma
norum,qꝛ per alios reguntur,ſicut minores regūtur per tutores ⁊
curatores,ergo.⁊c.Preterea.propter vnū quodqꝫ tale,⁊ illud ma
gis.ꝯ.de ſac.ſanc.eccle.auth.multo magis.Sed legati ciuitatū pro
pter ipſas ciuitates.habēt beneficium reſtitutionis in integ. vt ff.
eo.l.legatis.ergo multo magis ipſe ciuitates.Iac.Bu.dicebat iu
dicio meo ſatis bene , poſito ꝙ ciuitates non reſtituentur vigore
huius l.qꝛ proprie non eſt Reſpu.tamen reſtituerentur ex clauſu
la generali.ſi qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur.⁊ hoc puto eſſe ve
3 rum. ¶ † Itē querit gl.quid in caſtro[a],vel in villa,⁊ dicit quod non
debet reſtitui,⁊ vide gl.⁊ ſic videtur ꝙ priuilegia conceſſa ciuitati
bus,non cōpetunt caſtris,vel villis,recte dicit.de alijs priuilegijs
tetigi ꝯ.de ſac.ſan.eccl.l.ſi,⁊ facit pro iſta gl.quod habetis no. in l.ſi
b finita.§.ſi de vectiga[b].ff.de dam.infec.tamen quantum ad propoſi
tum dicebat Iac.But.ꝙ quedam ſunt caſtra,vel ville, que habēt
multitudinem hominum,⁊ habent regi per ſuos adminiſtratores,
⁊ publica negotia non poſſunt eſſe in omnibus vere.tunc in eis eſt
eadem ratio,que in ciuitatibus.Sunt ⁊ caſtra quedā.ſeu ville,que
habent modicos homines forte ſex vel decem.⁊ ſic tractant nego
tia communitatis,tanquam propria , ⁊ quilibet ſcit tota ,⁊ tūc eſt
eadem ratio,que eſt in priuato.⁊ ideo non poterit reſtitui.ꝙ ſatis
c placet[c]. ¶ † Quero,quid in eccleſia.Gl.dicit quod idem. quia per
4 adminiſtratorem regitur.ſicut Reſpublica. ꝙ ſatis placet. Habe
tis tex.omnes plenos de hoc extra de in inte.reſti.in antiquis. ⁊ in
5 vj.⁊ in cle. ¶ † Quero,intra quantum tempus reſtituatur? Quidā
dicunt,quod perpetuo,ergo ſibi nunquam currit tēpus. Gl.dicit,
intra quadrienniū,vt ī.de ſent.aduer.fiſ.l.j.lib.x. Tu habes de hoc
tex.in c.j.extra.de in inte.reſti.li.vj.vbi vide quid de eccleſia. ¶ Di
6 citur hic† quod Reſpub.vtitur iure mino.quero quorum minorū,
an iure pupillorum,an iure adultorū.Gl.que eſt hic,videtur velle
quod iure pupillorum.Et vide gl.ſecūdam.De hoc dicam tibi ali
bi adhuc hoc anno,quia ſunt quidam tex.⁊ quedam gl.que viden
tur ſibi contradicere.Ad idem facit l.Remp.ī.de iure reipu.lib.xj.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Quid in Caſtro. Vide Ro. conſi.cccxxiij. vbi etiā
ponit an detur vniuerſitati contra aliam.quod etiam villis ⁊ com
munitatibus detur reſtitutio.vide etiā Comen. in conſil. clviij.in.j.
dub.prope fi.vbi dicit procedere hoc precipue ſi cōmune ſit magnū.
Sentit etiam idē ſi non eſſet magnum,dummodo non ſit minimū,
propter illud quod dicit hic Barto.Et vide Abb.in c.j.extra de in
inte.reſt.vbi etiam ponit quid in villis.⁊ caſtris ⁊ collegijs vel ho
ſpitalibus.quod opin.Bar.⁊ Ia.Butr.ſit communis, vide etiam